

Lech Lechá – Indulás az Ígéret Földjére

Lech Lechá Hetiszakasz tartalma לך-לך

Szakaszunkban — Lech Löchá (1Mózes 12–17.) — indul a zsidó történelem. Isteni utasításra Ábrahám elhagyja a szülői házat és Kánaánba, az Ígéret Földjére emigrál, ahol a monoteizmust terjeszti. Különböző kalandok után, melyek állomásai Egyiptom, a filiszteus Grár, majd a Ismáél körüli bonyodalmak, végül körülmetéli magát és isteni ígéretet kap, hogy felesége, Sára, fiút fog szülni neki.

Isten megszólítja Ábrámot és megparancsolja neki: „Menj el országodból, szülőföldedről és atyád házából abba az országba, amelyet mutatok neked.” Ott, mondja Isten, Ábrám nagy néppé lesz. Ábrám feleségével, Szárajjal és unokaöccsével, Lóttal, elutazik Kánaán országába, ahol oltárt épít, és folytatja az Egyetlen Isten üzenetének terjesztését. – **1Mózes 12:1–9.**

Egy éhínség Egyiptomba kényszeríti az első zsidót, ahol a gyönyörű Szárajt a fáraó palotájába viszik; Ábrám életét az menti meg, hogy fivérnek és nővérnek adják ki magukat. Az Örökkévaló által ráküldött csapások meggátolják az egyiptomi királyt abban, hogy hozzáérjen Szárajhoz, és meggyőzik őt, hogy adja vissza Szárajt Ábrámnak, és arannyal, ezüsttel és jószággal kártalanítsa a fivért, akiről végül kiderül az is, hogy a férje Szárajnak. – **1Mózes 12:10–20.**

Visszaérkezve Kánaán országába, Lót elválik Ábrámtól és letelepszik Szodoma gonosz városában, ahol rabul ejtik, amikor Kedorláómer és három szövetségese egyesített csapataikkal meghódítják Szodoma völgyének öt városát. Ábrám egy kis csapattal elindul unokaöccse megmentésére, legyőzi a négy királyt, majd áldásban részesül Málkicedektől, Sálém (Jeruzsálem) királyától. – **1Mózes 13–14.**

Az Örökkévaló a „Részek Között” megpecsételt Ábrámmal kötött szövetségét, s eme aktus során megjövendöli neki Izrael népének száműzetését és üldöztetéseit (gálut), és rájuk hagyományozza a Szentföldet elévülhetetlen örökségül. – **1Mózes 15.**

Mivel Száraj tíz évvel az Országba való megérkezésüket követően még változatlanul gyermektelen, megkéri Ábrámot, hogy vegye feleségül szolgálóját, Hágárt. Hágár megfog, pimaszul kezd viselkedni úrnőjével, majd, miután az keményen bánik vele, megszökik tőle. Csúpan egy angyal tudja rábíni a visszatérésre, aki elárulja neki, hogy a fiától hatalmas nép származik majd. Ábrám 86 éves, amikor megszületik Ismáél. – **1Mózes 16.**

Tizenhárom évvel később Isten Ábrám nevét Ábrahámra („tömegek atyja”) változtatja, Szárajét pedig Sárára („hercegnő”), és megígéri, hogy fiuk fog születni. Ettől a gyermektől, akit Izsáknak („nevetni fog”) neveznek el, származik majd az a nagy nemzet, akivel Isten az Ő különleges szövetségét fogja megalapozni. Isten parancsot ad Ábrahámnak, hogy metélje körül magát és leszármazottjait, hogy „ez legyen a szövetség jele köztem és köztetek”. – **1Mózes 17.**

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Chaim Shaul Glitzenstein: Az első zsidó

A Teremtés könyvének jókora része foglalkozik Ábrahám, az „első zsidó” életével. Furcsa módon már nem fiatal, amikor először találkozunk vele: az első részletesebben feljegyzett eseménye az életének a Tórában hetvenöt éves korából való!

Akkoriban már gyümölcsöző – sőt, előzmények nélküli – pályafutásra tekinthetett vissza. Gyermekeként kereső lelke rálelt egy nagyobb igazságra, ami az univerzum működésében felfedezhető, így ismerte meg az egyedüli Istent. Egyedül az egész világgal szemben: hadat viselt kora pogány perverzitásai ellen, sokakat vezetve el az egyistenhit életére és erkölcsiségére.

Ez az esemény volt az Örökkévaló hívása Ábrahámnak: **„Menj el országodból, szülőföldről és atyád házából abba az országba, amelyet mutatok neked.”** Most, hogy felfedezted tudatos erőid teljes kapacitását, találd meg önmagad. Megmutatom neked a helyet, ami a létezésed lényege, azt a helyet, ami több mint föld, több mint szülőföld és mint apád háza. **Ösztön, környezet és értelem:** Azt a számtalan tényezőt, ami azzá tesz minket, amik vagyunk, háromfelé oszthatjuk: a természetre, a behatásra és a szerzett jellemzőkre.

Az élethez beprogramozva kezdünk hozzá: ösztönökkel és hajlamokkal, velünk született lélekkel és karakterrel. Aztán a születéstől kezdetét veszi a környezet ránk gyakorolt hatása: szüleink, tanáraink és a minket körülvevők hatnak ránk szokásaikkal, hozzáállásukkal és intellektuális érettségükkel. Végül ott a harmadik tényező, ami az értelmi érettség megszerzése után felülírhatja a többit: az embernek, egyedülként a teremtmények közül, megadatott, hogy kívülállóként tekinthessen magára, és ezzel az értelmi képességével ellenőrzést gyakorolhasson, eléggé nagymértékben, ösztönei fölött is. Képes a genetikai és kondicionált énjén túl, sőt annak ellenére fejlődni!

Ez a mélyebb értelme az „országod”, a „szülőfölded” és az „atyád háza” fogalmaknak. A „föld” és „ország” jelentésű héber ige etimológiai kapcsolatban van az „akarat” és „vágy” jelentésű ráconnal – azaz az „ország-god” alatt érthetjük természetes vágyainkat, kívánságainkat. A „szülőföld, szülőhely” jelentésű **moládtechá** az otthon és a társadalmi környezet befolyásaként érthető. A **bét ávichá**, azaz „atyád háza” az érett, értelmes ember, önálló gondolkodással, jellemmel és életfelfogással, az értelem transzcendens kívülállásával. **(A kabala és a chászidizmus fogalmai szerint az értelem „a bennünk élő apa”, mert nemzője az érzéseinknek és viselkedésünknek, de tekintély is fölötte.)** Közvélekedés szerint ez az ember legfőbb teljesítménye: természetes ösztöneinek kifejlődése, a tanult és megfigyelt igazságok adaptálása, az én újjáalakítása az elme objektív bíraskodásának fényében. Valójában az értelem is csak része a teljes emberségünknek, sőt alá van vetve az emberi létállapot hiányosságainak és korlátainak, ugyan képes felülmúlni a velünk született és a ránk hatással szerzett jellemzőinket, de végső értelemben nem szabad, nem független az egótól és annak előítéleteitől. Van azonban az embernek magasabb rendű lényege, ami valóban szabad az emberlét minden korlátjától. Ez az isteniség szikrája, azaz a lelkünk leg lényege – az az isteni lényeg, amit az **Örökkévaló** lehelt belé, az a „képe az Örökkévalónak”, amelyre az embert megalkotta. Ez az az **Erec**, amit az **Örökkévaló** megígért **Ábrahámnak**, hogy megláthatja azt.

A felfedezésnek ezen az útján Ábrahám természetesen el kellett hagyja országát, szülőföldjét és atyái házát, **Mezopotámiát**; el kellett utasítania **Ur-Kászdím** és **Harán** pogány kultúráját. De nem ez az elindulás az, amiről a fent idézett vers szól. **Ábrahám** ezt a hívást sok-sok évvel azután kapta, hogy megtagadta szülőföldje pogány hitgyakorlatát, elismerte az **Örökkévalót**, és nagy hatást gyakorolt övére. De mégis az mondatik neki: **„Menj!”** Hagyd oda a természetedet, szokásaidat, racionális énedet. Régen megtagadtad negatív, bálványimádó eredetedet, de most át kell lépned a pozitív, gazdag múltadon is. Lépj túl magadon, akkor is, ha az jó.

Az emberi tökéletesség ugyanis nem elég. Ami emberi – legyen bár az objektív, transzcendens értelem az –, része a teremtetett valóságnak, alá van vetve neki, általa van meghatározva. Az **Örökkévaló** azonban meginvitál minket – az „első zsidónak” adott parancsolattal –, hogy megtapasztalhassuk azt, ami túllép minden korláton és definíción: Őt magát. Először azonban önmagunkhoz kell eljutnunk: elindulni a korlátozott éntől, eljutni ahhoz az énhez, amit csak az **Örökkévaló** képes megmutatni nekünk – ahhoz az énhez, ami egy Ővele.

Rabbi Jonatan Sacks: Özönvíz és Bábel tornya

Annyira ismerjük **Ábrahám történetét**, hogy nem mindig gondolunk arra, milyen furcsa fordulatot vett ez a bibliai elbeszélés. Ha azonban ezt nem értjük meg, akkor talán magát a zsidó identitás természetét sem értjük meg.

Itt van a probléma: a **Tóra** eddig az emberiség egészével foglalkozott. **Ádám és Éva, Káin és Ábel** emberi archetípusok. Az előbbiek a férj és feleség közötti feszültséget, az utóbbiak a testvérek közötti rivalizálást képviselik. Mindkettő egyénekről szóló történet, és mindkettő tragikusan végződik, az első az elveszett paradicsommal, a második vérontással, testvérgyilkossággal és halállal.

Ezután egy **másik történetpár következik** - az **özönvíz** és **Bábel** építése -, ezúttal a társadalom egészéről. Mindegyik a szabadság és a rend közötti feszültségről szól. Az **özönvíz** egy olyan világról szól, ahol a szabadság (**erőszak, törvénytelenység, „mindenki azt teszi, ami a saját szemében helyes”**) lerombolja a rendet. **Bábel** egy olyan világról szól, ahol a rend (**az egységes nyelv imperialista ráerőltetése a meghódított népekre**) elpusztítja a szabadságot.

Mind a négy elbeszélés az emberi állapotról, mint olyanról szól. Üzenetük egyetemes és örök érvényű, ahogyan az illik egy olyan könyvhöz, amely Istenről szól, aki egyetemes és örökkévaló. A **Teremtés könyve első tizenegy fejezetében** megjelenő **Isten** az az **Isten**, aki megteremtette a világegyetemet, aki az egész emberiséget a saját képmására teremtette, aki megáldotta az első embereket, és aki - az özönvíz után - szövetséget kötött az egész emberiséggel. A **világegyetem Istene az egyetemes Isten**.

Akkor miért változik meg az egész történet az 1Mózes 12-ben? Innentől kezdve már nem az emberiség egészéről szól, hanem **egy férfiról (Ábrahám), egy asszonyról (Sára) és gyermekeikről**, akik - a **Kivonulás könyvének** idejére - nagy és jelentős néppé váltak, de még mindig nem többek, mint egy nép a sok közül.

Mi történik itt? Isten elveszti az érdeklődését mindenki más iránt? Ez biztosan nem lehet így. A **Teremtés könyve végén József azt mondja a testvéreinek:**

„Te ártani akartál nekem, de Isten jót akart, hogy megvalósuljon az, ami most történik, sok élet megmentése.” (1Mózes 50:20)

Lehet, hogy a **„sok élet”** kifejezés nem jelent többet, mint a saját családja életét (így értelmezi a **Targum Jónátán**). De az **am rav**, **„nagy nép”** kifejezés egyszerű értelme **Egyiptomra utal**. Csak a **Kivonulásig** nevezik az **izraelitákat am, népnek**. **József azt mondja, hogy Isten** nemcsak azért küldte őt, hogy megmentse a családját az éhínségtől, hanem az **egyiptomi népet** is.

Jónás könyvének is ez a lényege. **Jónást Ninivébe, az asszír városba küldik, hogy rávegye a népet a megtérésre**, és így elkerülje saját pusztulását. **Zárószavaiban Isten azt mondja a prófétának:**

„Nem kellene-e aggódnom Ninive nagy városáért, amelyben több mint százhuszezer ember él, akik nem tudják megkülönböztetni a jobb kezüket a bal kezüktől?” (Jónás 4:11)

Rabbi Jonatan Sacks: Özönvíz és Bábel tornya

Isten nemcsak **Izraellel**, hanem az asszírokkal is foglalkozik, annak ellenére, hogy ők Izrael ellenségeivé válnak, és végül magát az északi királyságot is meghódítják.

Ámosz híres arról, hogy **Isten** nemcsak az izraelitákat hozta ki Egyiptomból, hanem a **filiszteusokat** is **Kaftorból** és az **arámiakat Kirból** (**Ámosz 9:7**). **Ézsaiás** még azt az időt is megjövendöli, amikor az egyiptomiak imádni fogják **Istent**, és Ő megmenti őket az elnyomástól, ahogyan egykor **Izraelt** is megmentette (**Ézsaiás 19:20-21**). Nem arról van tehát szó, hogy **Isten** elveszíti érdeklődését az emberiség egésze iránt. Ő táplálja a világot. Ő tart fenn minden életet. Részt vesz minden nemzet történelmében. Ő minden ember Istene. Miért szűkül akkor a fókusz az egyetemes emberi állapotról egyetlen család történetére?

Avishai Margalit filozófus **Az emlékezet etikája** című könyvében kétféle gondolkodásmódról beszél: „i.e.” és »e.g.«. Az előbbi általános elvekről, az utóbbi kényszerítő példákról beszél. Egy dolog például a vezetés általános elveiről beszélni - előre gondolkodni, motiválni, világos célokat kitűzni és így tovább. Egészen más dolog a tényleges vezetők történetét elmesélni, azokét, akik sikeresek voltak, a példaképeket. Az ő életük, karrierjük, példák azok, amelyek illusztrálják az általános elveket és azt, hogy hogyan működnek a gyakorlatban.

Az elvek fontosak. Meghatározzák a paramétereket. Meghatározzák a témát. De szemléletes példák nélkül az elvek gyakran túl homályosak ahhoz, hogy tanítsanak és inspiráljanak. Próbálja meg elmagyarázni az impresszionizmus általános elveit valakinek, aki semmit sem tud a művészetéről, anélkül, hogy megmutatna neki egy impresszionista festményt. Lehet, hogy megérti az Ön által használt szavakat, de ezek nem jelentenek semmit, amíg nem mutat egy példát.

Úgy tűnik, a **Tóra** is ezt teszi, amikor az emberiség egészéről **Ábrahámra** helyezi a hangsúlyt. Az emberiség története **Ádám**tól **Noéig** arról tanúskodik, hogy az emberek nem úgy élnek, ahogyan **Isten** szeretné, hogy éljenek. Megeszik a tiltott gyümölcsöt és megölik egymást. Így az **özönvíz** után **Isten** nemcsak **Teremtővé**, hanem **tanítóvá** is válik. **Tanítja az emberiséget**, mégpedig kétféleképpen: i.e. és e.g. Általános szabályokat állít fel - a szövetség **Noéval** -, majd példát választ, **Ábrahámot** és családját. Ők lesznek a példaképek, a meggyőző példák, hogy mit jelent szorosan és hűségesen élni **Isten** jelenlétében, de nem csak az ő, hanem az egész emberiség érdekében.

Ezért mondják a **Teremtés** könyvében ötször a páttriárkáknak: „Áldott lesz általad a föld minden családja, vagyis minden nemzet.” (**1Mózes 12:2, 1Mózes 18:18, 1Mózes 22:18, 1Mózes 26:4, 1Mózes 28:14.**)

És az emberek ezt felismerik. A **Teremtés** könyvében **Malkitzedek** ezt mondja **Ábrahám**ról: „Dicsőség a Magasságos **Istennek**, aki kezedbe adta ellenségeidet” (**1Mózes 14:20**). **Avimelech**, **Gerár királya** ezt mondja róla: „**Isten veled van mindenben, amit teszel**” (**1Mózes 21:22**). A **hettiták** ezt mondják róla: „**Isten fejedelme vagy közöttünk**” (**1Mózes 23:6**). **Ábrahám**ot kortársai **Isten emberének** ismerik el, még akkor is, ha ők nem részei az ő konkrét szövetségének.

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Rabbi Jonatan Sacks: Özönvíz és Bábel tornya

Ugyanez igaz **Józsefre** is, **Ábrahám** családjának egyetlen olyan tagjára az **Mózes első könyvében**, akinek a pogányok közötti életét részletesen leírják. Folyamatosan emlékezteti azokat, akikkel kapcsolatba kerül, **Istenre**.

Amikor **Potifár felesége** megpróbálja **elcsábítani** őt, azt mondja: „**Hogy tehettem ekkora rosszat? Ez bűn lenne Isten előtt!**” (**1Mózes 39:9**)

A **komornyiknak** és a **péknek**, akiknek álmát meg akarja magyarázni, **József** azt mondja: „**A magyarázatok Istenre tartoznak.**” (**1Mózes 40:8**) Amikor a fáraó elé viszik, hogy megmagyarázza az álmokat, azt mondja: „**Isten megadja a fáraónak a kívánt választ.**” (**1Mózes 41:16**) Maga a fáraó mondja **Józsefről**: „**Találunk-e ehhez az emberhez hasonlót, akiben Isten lelke lakozik?**” (**1Mózes 41:38**)

A zsidók nem csak a zsidók kedvéért kötelesek zsidók lenni. Arra hivatottak, hogy élő, eleven, meggyőző példája legyenek annak, hogy mit jelent Isten akarata szerint élni, hogy mások is felismerjék **Istent** és szolgálják őt, mindenki a maga módján, a **Noéval** kötött szövetség általános elveinek keretei között. **Noé törvényei** az „i.e.”. A **zsidók története** az „e.g.”. A zsidók nem arra hivatottak, hogy megtérítsék a világot a judaizmusra. Vannak más módjai is Isten szolgálatának. **Malkizedek**, **Ábrahám** kortársa, a következőképpen van nevezve: „**a Magasságos Isten papja**” (**1Mózes 14:18**).

Malakiás szerint eljön a nap, amikor **Isten** neve „**nagy lesz a nemzetek között, onnan, ahol a nap felkel, oda, ahol lenyugszik**” (**Malakiás 1:11**). A próféták előre látják azt a napot, amikor „**Isten király lesz az egész földön**” (**Zakariás 14:9**) anélkül, hogy mindenki áttérne a zsidóságra.

Nem arra vagyunk hivatottak, hogy megtérítsük az emberiséget, hanem arra, hogy inspiráljuk az emberiséget azzal, hogy meggyőző példaképei vagyunk annak, hogy milyen alázatosan, szerényen, de rendíthetetlenül élni Isten jelenlétében, mint az **Ő szolgálói**, tanúi, követői - és mindezt nem a magunk, hanem az egész emberiség érdekében.

Néha úgy tűnik számomra, hogy fennáll a veszélye annak, hogy ezt elfelejtjük. Sok zsidó számára mi csupán egy etnikai csoport vagyunk a sok közül, **Izrael** egy nemzetállam a sok közül, és **Istenről** csak egymás között beszélünk, ha egyáltalán beszélünk. Nemrég volt egy televíziós dokumentumfilm egy brit zsidó közösségről.

Egy nem zsidó újságíró, aki a műsört értékelte, megjegyezte azt a szerinte furcsa tényt, hogy a zsidók, akikkel találkozott, soha nem beszéltek az **Istennel** való kapcsolatukról. Ehelyett a többi zsidóval való kapcsolatukról beszéltek. Ez is egy módja annak, hogy elfelejtsük, kik vagyunk és miért.

Zsidónak lenni annyit jelent, mint Isten egyik követe lenni a világban, hogy áldás legyen a világ számára, és ez szükségszerűen azt jelenti, hogy kapcsolatba kell lépni a világgal, és úgy kell cselekedni, hogy másokat is inspiráljon, ahogyan **Ábrahám** és **József inspirálta kortársaikat**. Ez az a kihívás, amelyre **Ábrahámot** e heti szakasz elején felszólították. Ma is ez a mi kihívásunk.

MISNÉ TORÁ – A ZSIDÓ JOGTÁR

LXXIV. RÉSZ

A közös munkavégzés

5.§. Ha ketten végeznek el egy tiltott munkát, amelyet az egyikük maga is elvégezhetett volna, akkor nem felelős egyikük sem.

Ez akkor is érvényes, ha az egyik végezte el a tiltott munka egyik részét, és a másik a többit – például az egyik eltávolított egy tárgyat egy bizonyos területről, és a másik tette le a másik területre –, vagy ha elejétől végéig együtt végezték el a tiltott munkát. Például mindketten fogták a tollat és úgy írtak, vagy mindketten tartottak egy cipőt, és úgy vitték egyik birtokról a másikra.

6.§. Ha azonban egyetlen ember nem képes végrehajtani a tiltott munkát, és másoknak is segíteniük kell [**akkor minden résztvevő felelős**]. Például ketten fognak egy gerendát, és úgy viszik át közterületre. Mivel egyiküknek sincs annyi ereje, hogy egyedül is elvégezze a feladatot, és elejétől végéig együtt csinálták, ezért mindketten felelősek. A munka mértéke, amiért már felelősségre vonhatók, egyenlő az egy emberre vonatkozóval.

Ha kettőjük közül az egyik elég erős ahhoz, hogy egyedül is elvégezze a munkát, de a másik képtelen volna erre. Ha ezek együtt viszik a gerendát, akkor az, aki egyedül is képes lett volna vinni a felelős. A másik pedig úgy tekintendő, hogy csupán segítséget nyújtott, és az, aki segítséget nyújt, az nem vonható felelősségre. Ugyanez érvényes más hasonló helyzetekre.

Az építő és romboló munka szombaton

7.§. Aki a tiltott munkát ártó szándékkal hajtja végre, az nem felelős. **Miről is van szó?** Ha valaki ártó szándékkal megsebesíti valamelyik társát vagy egy állatot, széttépi vagy elégeti az öltözkékét, vagy ártó szándékkal tárgyakat tör, az nem felelős.

Ha valaki kizárólag azért ás gödröt, mert szüksége van a kiásott földre, az úgy tekintendő, hogy a tiltott munkát ártó szándékkal végezte el, ezért mentesül a felelősség alól. Noha tiltott munkát végzett, mégsem vonható felelősségre, mivel ártó szándékkal tette.

8.§. Aki azért végez ártó tevékenységet, hogy végső soron hasznos tevékenységet végezzen, az felelős. Például valaki rombol, hogy a helyére építsen, vagy kiradíroz valamit, hogy a kiradírozott helyre valami mást írjon, vagy gödröt ás, hogy abba helyezze egy építmény alapját. Ugyanez érvényes más hasonló helyzetekre. A minimális mennyiség, ami miatt az ártó tevékenység végzője felelősségre vonható, megegyezik a teljes mennyiségével.

9.§. Aki szombaton részben szándékosan, részben akaratán kívül tiltott munkát végez, az nem felelős. Ez a törvény érvényes tekintet nélkül arra, hogy valaki szándékosan kezdett bele a tiltott munkába, és akaratán kívül fejezte be, vagy ha akaratán kívül kezdett bele, és szándékosan fejezte be.

Kárértel csak az az ember sújtható, aki az elejétől a végéig szándékosan hajtja végre a minimális mennyiségű tiltott munkát. Ilyen esetben, ha az esetnek tanúi is voltak, akik figyelmeztették, az illető büntetése megkövezés általi kivégzés. Ha pedig az illető az akaratán kívül végzi ezt minimális mennyiségű munkát elejétől a végéig, a [**mindenki számára egyenlően**] meghatározott mértékű bűnalkodatot kell bemutatnia.

Folytatjuk...

EMBERBARÁT HETILAP

NAGYFUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

NAGYFUVAROS UTCAI TEMPLOM IMAREND NOVEMBER 1. – 30. KÖZÖTT

1.	szombat	Lech Lechá vége: 17,14	8,00	16,00	10.
2.	vasárnap		8,00	16,00	11.
3.	hétfő		7,00	16,00	12.
4.	kedd		7,00	16,00	13.
5.	szerda		7,00	16,00	14.
6.	csütörtök		7,00	16,00	15.
7.	péntek	⚡ 15,59	7,00	16,00	16.
8.	szombat	Vájérá vége: 17,05	8,00	15,45	17.
9.	vasárnap		8,00	16,00	18.
10.	hétfő		7,00	16,00	19.
11.	kedd		7,00	16,00	20.
12.	szerda		7,00	16,00	21.
13.	csütörtök		7,00	16,00	22.
14.	péntek	⚡ 15,50	7,00	16,00	23.
15.	szombat	Chájé Szará vége: 16,57 Újhold hirdetés	8,00	15,45	24.
16.	vasárnap		8,00	16,00	25.
17.	hétfő		7,00	16,00	26.
18.	kedd		7,00	16,00	27.
19.	szerda		7,00	16,00	28.
20.	csütörtök	Jajm kippur kotajn	7,00	16,00	29.
21.	péntek	Újhold ⚡ 15,43	7,00	16,00	1.
22.	szombat	Toldot vége: 16,51	8,00	15,30	2.
23.	vasárnap		8,00	16,00	3.
24.	hétfő		7,00	16,00	4.
25.	kedd		7,00	16,00	5.
26.	szerda		7,00	16,00	6.
27.	csütörtök		7,00	16,00	7.
28.	péntek	⚡ 15,38	7,00	16,00	8.
29.	szombat	Vájécé vége: 16,47	8,00	15,30	9.
30.	vasárnap		8,00	16,00	10.

H
E
S
V
Á
N

K
I
S
Z
L
É
V

Ismeretlen zsidók nyomában CIII. Chorin Ferenc

Chorin Ferenc (Arad, 1842. május 11. – Budapest, 1925. január 20.) jogász, politikus, üzletember, a magyar főrendiház tagja, országgyűlési képviselő, a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének elnöke, a Magyar Nemzeti Bank főtanácsosa. Fia, ifjabb Chorin Ferenc a Horthy-korszak egyik legbefolyásosabb üzletembere volt.

Zsidó családból származott. Édesapja, Chorin Karl Zacharias (1794–1868), édesanyja Gottlieb Anna volt. Nagypapja Chorin Áron hírneves aradi főrabbi volt. Jogi tanulmányait részint külföldön, részint Budapesten végezte. Az ügyvédi oklevél megszerzése után Aradon telepedett le, ahol az ellenzék megbízásából az „Alföld” című politikai napilapot szerkesztette, s ügyvédi gyakorlatot is folytatott. Mint a balközép hívét 1867-ben képviselőnek választották meg, és mint ilyen élénken részt vett a Ház tárgyalásaiban, főleg az igazságügyi kérdéseknél; tagja volt az ipartörvény és a bűnvádi eljárás ideiglenes szabályozása tárgyában kiküldött bizottságoknak.

1872-től megszakításokkal balközép, szabadelvű párti, mérsékelt ellenzéki, majd 1884-től ismét szabadelvű párti országgyűlési képviselő. 1875-1881 között az aradi, 1881-ben pedig a baksai kerület választotta meg, majd az aranyosmegyei kerületet képviselte. 1884-től elnöke volt a mentelmi bizottságnak. 1899-ben újfent kilépett, majd a Széll-kormány megalakulásakor visszatért a szabadelvű frakcióba.

Alapítója és 1903-tól haláláig elnöke volt a Salgótarjáni Kőszénbánya Rt.-nek. 1902-ben Hatvany-Deutsch Sándorral megalapította a Gyáriparosok Országos Szövetségét (GYOSZ), amit naggyá fejlesztett. 1903-ban került a főrendi házba, és a delegációban vitt vezető szerepet, rendkívüli energiával és szaktudással képviselve a magyar ipar érdekeit. Fia, Chorin Ferenc gyáros lett.

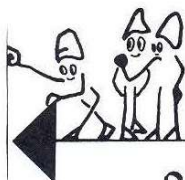
Dorogon és Bátonyterenyén (Kisterenye) a Chorin-telep nevű bányász kertvárosok viselik a települések fejlődését nagymértékben elősegítő bányavállalat elnökének nevét.

Forrás: (wikipedia)

Raj Tamás: Héber nyelvkönyv kezdőknek XXX. rész

12 תרע"ב

VIGYÁZZUNK:
Ha ott a birtokos,
a birtokot
nem kell ragozni!

1. בתוך: pide inide anide anide anide

1. מה שמים יוסף? — טוב.
2. חנה, מה? — שמי לא רע.
3. מה? — שרה? — טוב.
4. מה? — שרה? — טוב.
5. מה? — יצחק? — טוב.
6. מה? — רחל? — טוב.
7. יצחק, מה? — בבה? — טוב.
8. מה? — שמואל? — טוב.
9. מה? — שמואל? — טוב.
10. מה? — שמואל? — טוב.

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת
יחידים

1. מה שלומכם? _____ מציין.
2. מה שלומכן? _____ אלה.
3. מה _____ שרה ויצחק? _____ אלה.
4. מה _____ הילדים? _____ לא רע.
5. מה _____ בארים אוסיה? _____ אלה מאלה.
6. מה _____ שרה ויצחק? _____ אלה תאנה.

RECEPT-TÁR

Menzás piskóta csokiöntettel

Íme, itt az örök klasszikus, minden menzán hetente megjelenő süti receptje. Vizes piskóta, kakaóporos, vajas csokiöntettel. Persze ha épp csak málnaszörp van otthon, azzal is nyakon önthetitek, mert úgy is szuper lesz!

Hozzávalók: 20x25 tepszi

- 5 db tojás
- 5 ek víz
- 120 g cukor
- 150 g liszt
- 1 csipet só
- 5 g sütőpor
- Az öntethez:
- 60 g vaj
- 50 ml víz
- 25 g kakaópor
- 60 g porcukor

Elkészítés:

A piskótához a tojásfehérjéket kemény habbá verjük a cukorral, majd óvatosan belekeverjük a sárgájákat, a vizet, majd a sóval és sütőporral elkevert lisztet is. Sütőpapírral bélelt tepsibe simítjuk, majd 180 fokra előmelegített sütőben 35-40 perc alatt megsütjük, tűpróbával ellenőrizzük.

Az öntet hozzávalóit csomómentesre keverjük, majd egy kis lábasban összemelegítjük. A kihűlt piskótát kockákra vágjuk, és az öntettel leöntve tálaljuk.

Forrás: (streetkitchen)

EMBERBARÁT HETILAP

NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

AMELY PONTIG	▲	FÉLIG AD! ÁZSIAI ORSZÁG	ÁLLATTA- NI KA- TEGÓRIA	KÉTJE- GYÜ BETŰ	RÖNTGEN, RÖVIDEN HAVASI EMBER	▼	MEGRO- HAMOZÓ
A POÉN 1. RÉSZÉ	▶						R
LEVÉL- MINTÁVAL ELLÁTOTT	▶						
FOLTOS SZÖRŰ SZARVAS- FAJ	▶			LIBÁT HIZLÁL			
NÉMET ÉS NORVÉG AUTÓK JELZÉSE	▶		MELY SZE- MÉLYRE?	NAGY- CSALÁD			
RÓMAI 1-ES SZÖVE- VÉNYES	▶	AZ ALU- MINIUM VEGYJELE FAIPAROS	AZAZ, MÁS NÉVEN		KISSÉ GÖGÖSI!		
	▶				FEGYVE- RES HAD		
K	A POÉN 2. RÉSZÉ	SZÍNHÁZI ALKAL- MAZOTT	ÚT ELEJE!	LAKÁST MELEGÍT	TÉLI SPORT- ESZKÖZ	TILTA- KOZÁS	IPSZILON PÁRKÁNY EGYIK FOLYÓJA
					UGYAN!		
SZÉGYEN- LETES DOLOG	▶					HASZNOS MADÁR	
						KÉMIAI ELEM	
SÚROLNI KEZD!	▶		KERGET KÖVE- TENDŐ PÉLDA		ÉDES- VÍZI HAL		FÉSZKET KÉSZÍT
					TÁPLÁLÓ FOLYADÉK		AJTÓT CSUKÓ
LÁZÍTÓ, BUJTÓ- GATÓ SZEMÉLY	▶					ORVOS- SÁG	
						KERTI ÉPÍTMÉNY	
JEL- VAGY SZIM- BOLUM- RENDSZER	▶			MEG- TAGAD			EDÉNY- TARTÓ FA
				NYÍRÓ- ESZKÖZ			BAJT OKOZ
MILLI- RÖVIDEN	▶	METEOR BELSEJE!			TÉLI HÓNAP		ÉJFÉLIG
		ÁRUTÁRO- LÓ HELY			FARMER- MÁRKA		SEGÉD- VARRÁS
SOKÁIG NEM ROM- LIK MEG	▶				SIEMENS, RÖVIDEN	FŐNEMES RAGADÓS KEZŰ (SZEMÉLY)	LITER, RÖVIDEN
					SZÓTOL- DALÉK		RÉMÜLT
VISSZA- PATTANÁS	▶					HAJÓ RÉSZE	IDŐSZAK, KORSZAK
						DÍJ, ÁR	TRÉFA, RÉGISEN
SÁTOR OLDALAI!	▶		TARTÓZ- KODÓ				FEJLŐDIK
			A JOULE JELE				VILLA- MOSSÁG
HANGOS ZÖREJ	▶			SOMOGYI VÁROS			
				ISMÉTLÉS, RÖVIDEN		MASKARA	
ÁROK- PARTOK!	▶				ÁTLÁTSZÓ ÁSVÁNY	AZ EGYIK SZÜLŐ	DÍSZÍT, A SZÉLEIN!
TELIVÉR- JELZŐ!	▶		SZINTÉN		ÜRES CÉH!		NÓTA- RÉSZLET!
			TÁBOR- BAN VAN!				
				ŐZ LÁB- NYOMA			ADOTT IDŐTŐL
				DAL KÖZEPE!			IMAVÉGI!
AMPER, RÖVIDEN	▶	í					RÉSZÉRE, RÖVIDEN

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!
TALMUD TORA Alapítvány számlaszáma: 11705008-20413002-00000000

IMAIĐŐK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2025. Okt. 31. – 2025. Nov. 07.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
31. péntek	7:00	16:00
01. szombat	8:00	16:00
02. vasárnap	8:00	16:00
03. hétfő	7:00	16:00
04. kedd	7:00	16:00
05. szerda	7:00	16:00
06. csütörtök	7:00	16:00
07. péntek	7:00	16:00

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
31. péntek	16:09	01. szombat	17:15
07. péntek	15:59	08. szombat	17:05

Poén sarok

A szemorvos hosszasan vizsgálja a beteget, majd megszólal:
- Már ne haragudjon uram, de hogy talált ide a rendelőbe?

A 613 PARANCSOLAT

LXVI.

„A kamatmentes kölcsön micvája”

„Amikor pénzt adsz kölcsön népem egyikének, aki rászoruló ne lépj fel vele szemben, mint hitelező, és ne tegyél kamatot...”

(2Mózes 22:24-26)

ESEMÉNYEK

Lech-Lecha לך-לך

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kilélek tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt november 05.-én, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet

Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084

Nagy Fuvaros utca 4.

Tel: 334 27 31

Email: nagyfuvaros@gmail.com

<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>

Felelős kiadó: Streit Sándor

Szerkesztő: Streit Gábor

Technikai asszisztens: Andrassy Béla